

SLUIT DE VOEDSELKRINGLOOP!

Lydia de Waard-Levöleger

Voedsel is in het rijke Westen zo overvloedig aanwezig dat we ons nauwelijks kunnen voorstellen dat dit wel eens anders is geweest. Volkeren en beschavingen zijn ten onder gegaan doordat voedsel niet meer in voldoende mate beschikbaar was. Te weinig mensen beseffen dat we de komende decennia op het gebied van voedselzekerheid voor grote veranderingen staan. Dat komt door innig met elkaar verweven mondiale ontwikkelingen zoals een groeiende wereldbevolking, klimaatveranderingen, verwoestijning, waterschaarste, verslaving aan eindige fossiele brandstoffen, sterk stijgende vleesconsumptie en de concurrentie van de productie van biobrandstoffen met voedsel.

Het kunnen waarborgen van voldoende en gezond voedsel begint bij het beseffen dat we voor onze voedselvoorziening volkomen afhankelijk zijn geworden van de wereldmarkt. Die wereldmarkt is uitermate grillig. Daar hebben we geen greep op. Om het aanbod van voldoende en gezond voedsel zeker te stellen, pleiten we dan ook voor het verkleinen van die afhankelijkheid van de wereldmarkt door een grotere mate van regionale zelfvoorziening. Dat kan door regionaal voedselkringlopen zo veel mogelijk te sluiten en door over te schakelen op duurzame landbouw. Bij 'biologische landbouw' denken de meeste mensen vooral aan het afzien van kunstmest en pesticiden. Maar de basis van een houdbare landbouw is de kwaliteit van de bodem. Het gaat om een levende bodem met veel organische(kool)stof en natuurlijke voedingsstoffen.

Een gezonde bodem die duurzaam wordt behandeld, is veerkrachtig en in staat zich na een oogst te regenereren.

Een bodem die door zijn structuur een sponswerking heeft waardoor water beter vastgehouden en langer benut wordt.

Deze duurzame kringlooplandbouw heeft talloze voordelen. Voordelen als het gaat om werkgelegenheid, kosten, gezondheid en biodiversiteit, om educatie en recreatie en tot slot 'klimaatvoordelen' door het drastisch verminderen van het energiegebruik en het aantal voedselkilometers en door het binden van CO₂.

Nederland zit voor de overschakeling naar een meer regionale en duurzame landbouw in een relatief gunstige positie. Dat komt door de beschikbaarheid van voldoende water en in potentie vruchtbare landbouwgrond en doordat de klimaatveranderingen, volgens de beste wetenschappelijke inzichten waarover we beschikken, voor Noord-Europa relatief mild zullen uitvallen.

Meer voedselzekerheid betekent ook minder en beter vlees eten. Wereldwijd staat 80% van het landbouwareaal ten dienste aan de veehouderij en meer dan 40% van de wereldgraanoogst wordt door de veehouderij opgeslokt, terwijl voor 1 kg vlees grofweg 5 kg graan nodig is. En met één vleesloze dag per week zouden alle klimaatdoelstellingen van de Nederlandse regering voor huishoudens voor 2012 gerealiseerd zijn. Deze cijfers en veel meer zijn te vinden in het onlangs gepubliceerde 'Pleidooi voor een duurzame veehouderij; einde aan de georganiseerde onverantwoordelijkheid' waarin ruim honderd hoogleraren de structurele hervorming van de intensieve veehouderij met kracht bepleiten. Daarin ook de uitspraak: "De Nederlandse veehouderij kan toekomst hebben als ze afscheid neemt van steeds verdere schaalvergroting en productie voor de wereldmarkt, en zich in plaats daarvan meer richt op de productie voor eigen land".

Tot slot willen wil ik nog afrekenen met een hardnekkige mythe. Dat is het idee dat het massaal overschakelen op duurzame landbouw de groeiende wereldbevolking en onze eigen bevolking niet zou kunnen voeden.

Volledige omschakeling naar biologisch zou volgens de FAO de wereldvoedselproductie met 32% doen toenemen en uit onderzoek blijkt dat in ontwikkelingslanden biologische landbouw tot drie keer hogere opbrengsten heeft – en dat ook nog tegen lagere kosten.

Bronvermelding: Frans van der Steen (directeur Haags Milieucentrum) www.haagsmilieucentrum.nl